تك نسخه‌سی هر یرده ۳ قپك

« زنگی » نك آبونه قیمتلری:
بر ایللیکی . . . . . ـ ۲ منات
آلتی آیلغی . . . . ـ ۱ منات
اوچ آیلغی ۶۰ قپك . . . .
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی

بوتون تولکه‌لرك پروله‌تارلاری برله‌شیگز!

زنگی غزیته‌سی

۱۰ مای ۱۹۲۸ نجی ایل
10 Мая 1928 г.

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سی
مرکزی قومیته‌سینك اورغانی کندلی غزته‌سیدر
زحمتکشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد
یازیلاره صحیفه‌لریمز آچیقدر. چاپ
ایدیلمه‌یه‌ن مکتوبلار گیری قایتاریلمیر.

یاشاسین ایشجی کندلی اتفاقی!

توزیعات شعبه‌سنك آدره‌سی: ایروان آبوویان نومرو ۸

هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر.

نومرو: ۴۷ (۱۲۷)

اوجونجی ایل دوامی.

یکی کند تصرفات ویرکیسی حقنده

شورالار اتفاقی مرکزی اجرائیه قومیته سنك سوك ییغنجاغی کند تصرفات ویرکیسی حقنده‌کی یکی قانونی تدقیق و تصدیق ایتدی.

حکومتك، نه ایچون هر ایل ویرکی حقنده یکی قانون قبول ایتدیکنی کندلیلر بلکه سوروشالار. بونك سببی اودرکه هر ایلده تصرفاتمز آرتیر و شکلنی ده کیشدیریر بونك ایچونده حکومت یکی قانون تنظیم ایدیرکه بو صورتله یوقسول و اورتاباب کندلیلریك تصرفات وضعیتنی یاخشیلاشدیروب قولچوماقدان داها آرتیق ویرکی آلسین.

بو یکی قانونه کوره شورالار اتفاقندا اولان کندلیلریك ۳۷ـ۳۵ فائضی و یا خود ۸ میلیون یاریم یوقسول کندلیلر تمامیله ویرکیدن آزاد اولورلار.

اورتاباب کندلیلریك بیر قسمی کچن ایله کوره داها آز ویرکی ویره‌جکلر. ویرکی آغرلیغنك بویوك قسمی کندیك وارلیلاری اوزرینه دوشه‌جکی آیدین بیر مسئله‌در.

کند ویرکی مبلغی بو ایل ۴۰۰ میلیون مناتا چاتیر. اگر ۲۴ـ۲۵ نجی ییللره نسبتاً مقایسه ایتسه‌ك کند تصرفات ویرکیسی ۵۱ میلیونلا آرتمیشدر. حالبوکه حکومتمزك بودجه‌سی او وقتدن ایکی میلیونا یاقین آرتمیشدر. کندلینك وارداتی‌ده آرتمیشدر. ۲۴ـ۲۵ نجی ایلده اوچ یاریم میلیارد منات ایدی. ایمدی ایسه بش میلیاردی کچمشدر. بو حسابلا کند ویرکیسی کندلیلریمزك اساس کتله‌سی ایچون آزالمیشدر.

کند ویرکیسی؛ بو یکی قانونا کوره واردات فائض ویرکیسنه یاقینلاشیر. بونك ماهیتی ایسه بودرکه کندلینك اك یوقسول قسمی ازدان ـ چوقدان ویرکی ویره‌ر، اما ویرکی آغرلیغنك اك بویوك قسمی وارلیلار اوزرینه قویولور.

یکی قانونا کوره ویرکنی اویله قویمالی که کند تصرفات وارداتك نسبتی داهادا آیدین کورونسون.

قولچوماقك ماشینی واردر البتده قولچوماق بوواسطه ایله اوز توپراغندان یوقسول اورتابابلاردان چوق واردات آلاجاقدر. اودرکه قولچوماقدان ویرکی آرتیق آلناجاقدر.

قانون قوللقتیو تصرفاتلارا داها آرتیق اوزون... بعدیکر کندده قوللقتیو تصرفاتلار ترقی ایدیرمکدر. کندلی قوللقتیو تصرفاتلارینك الویرشلی اولدیغنی کوروب ... قوللقتیو تصرفاتلا رینا کیرمکه راضی اولار.

حکومت قوللقتیو تصرفاتلارینا ... ویریرکه، بونلار ... ۲ ایده‌یلوب دیکر کندلیلر ایچون ... اولالار.

یکی قانونه کوره، اوز وارداتی ایله کوزه چاریان بیر طاقم تصرفاتلاردان ویرکی خصوصی بیر شکلده آلناجاقدر. بو کبی تصرفاتلار آیری آیری تدقیق ایدیلوب و اوز وارداتلارینا کوره ویرکی تعیین اولوناجاقدر.

کندلیلریك ۲ـ۳ فائضی بو اصولیله ویرکی‌یه تابع اولاجاقلاردر.

یکی قانوناکوره اکینجیلکه عائد ویرکی مقداری آزالوب، باالعکس کندلیلریك دیکر تصرفاتلارینده ویرکی مقداری آرتیر.

بو صورتله کورورزکه کند ویرکی حقنده‌کی یکی قانون ویرکینك آغیرلغنی قولچوماقلار اوزرینه دوشورور، یوقسوللاری ویرکیده‌ن آزاد ایدیر. اورتابابلاریك حصه‌لرینی یونکوللشدیریر.

حکومتمز قولچوماقلاریك ویرکیسی آرتیرماقلا اونلاریك چوغالماسنا و تصرفاتجا قوتلنمه‌سنه امکان ویرمیر.

یوقسول و اورتاباب کندلیلره کلنجه، بونلاریك تصرفاتلارینی یاخشیلاتماق و بونلاردان قوللقتیو تصرفاتلار تشکیل ایتمك ایچون حکومتمز هیچ بیر شئی اسیرکه‌میر. بو مقصد ایچون حکومت بو ییل ۷۱۴ میلیون منات پول براقاجاقدر.

ایرواندا ۱ مای بایرامی

آپره‌ل آینك ۳۰ ندن اعتباراً شهر بایرام شکلنی آلمیش ایدی.

مای گوگرتیلری، آل بایراقلار و بایرام شعارلاری اداره، مؤسسه‌لری، قواوپراتیف دکانلاری و کوچه‌لری بزه‌تمشلر ایدی.

آقشام بوتون قلوبلاردا و عسکری حصه‌لرینده «قاپتالست اولکه‌لرنده زحمت ایله قاپتالك مبارزه‌سی و سوسیالست شورالار اتفاقندا ایشجی صنفنك وضعیتی» مضمونلاری باره‌سنده معروضه‌لر، معروضه لردن سوگرا تماشالار، قونسرتلر، رادیو تیلیفاتلار و سائره واقع اولدی. کیجه‌نك یاغشیندن سوگرا ۱ مای صباحی بولوتلی گوك بر نیچه ساعت ایچون آچیلدی. شهر آنیده جانلاندی. هر قولله‌قتیف کچیده اشتراك ایتمکدن اوتری اوزینه تخصیص اولونان برلرده بوتون دسته‌لر دورودی. ساعت دوققوزك یاریسندا قضا اجرائیه قومیته‌سنك میدانچاسی قرمزی اوردو عسکری حصه‌لر ایله دوتیلمش ایدی‌که اوررالار ایله حکومت، فرقه و همکارلار اتفاقی نماینده‌لرینی قبول ایله‌دیلر. میدانچادا قرمزی آند مراسمی واقع اولدی. آندان سوگرا عسکری حصه‌لر آبوویان کوچه‌سنده کچیده باشلادیلار. کچید مراسمنی قبول ایتمك ایچون معارف ـ مدنیت ایوی قباغندا حکومت، فرقه و قرمزی اوردو نماینده‌لری دورمیش ایدی. یای اونیفورماسنی کینمش قرمزی عسکر صفلاری علاحده بر تاثیر براقیرلار ایدی. عسکرلردن سوگرا اوز لوحه‌لر و بایراقلار ایله پیونه‌ر، کنجلر، شاگردلر، قولله‌قتیفلر، بزه‌نمش آوتوموبیللر له چوجوق باغچالاری اوشاقلاری کچیردی. ارمنستان کینوسی کچیدی و طنطنه ایله کچن صیره‌لریك شکلنی آلیردی. بوتون کتله‌ده بویوك بر روح یوکسکلیگی گوزه چارپیردی.

سوسیالست شورالار جمهوریتی اتفاقك مرکزی اجرائیه قومیته‌سی طرفندن حدود محافظه بلوکنه کوندریلن بایراقك تسلیمی

متینغدن قباق مرکزی اجرائیه قومیته سی عضوی یولداش ب. هاروتونیان سوسیالست شورالار اتفاقك مرکزی اجرائیه قومیته‌سی نامندن و اونك تاپشیرماسیله ایروان حدود محافظ بلوکنه بر بایراق تسلیم ایده‌رك دیدی: «اتفاقك مرکزی اجرائیه قومیته‌سی قرمزی حدود محافظلرینك زحمتلرینی عالی درجه‌ده تقدیر ایده‌رك بو کون شورا اولکه‌سنك اك یاخشی اولادلارینا بو قیمتلی بایراغی هدیه ایده‌رك او قناعتله امیندرکه حدود محافظلی عسکری حصه‌سی اوز عهده‌سنه قویولان وظیفه‌لری ناموسله ایفا ایده‌جکدر».

حدود محافظلرینك رئیسی بایراغی قبول ایده‌رك جواب نطقنده دیدی:

«حدود محافظلری، شورالار اتفاقی مرکزی اجرائیه قومیته‌سنك اونلار اوزه‌رنده قویدیغی امیدی فعلا ایفا ایده‌رك و هدیه ایدیلن قرمزی بایراغی محکم و یوکسك ساقلایاراق داها اویاق بر صورتده شورالار اتفاقك حدودلری محافظه ایده‌جکلر».

استحصالاتدا

۸ میلیون چفت آرتیق

اتفاقك عالی اقتصاد شوراسی بو ایل ده‌ری استحصالاتنی بویوتمگی قرارآلمشدر. اویله‌که کچن ایلکی ۲۳ میلیون چفت چکمه‌یه قارشی کلن ایل ۳۷ میلیون ۵۰۰،۰۰۰ چفت آیاق قابی حاضرلیاجاقدر علاحده اولاراق ۸ میلیون چفت‌ده کندلی آیاق قابیسی چیقاراجاقدر.

کندلیلر ایچون آیاق قابی حاضرلایان خصوصی فابریقا

مارت آیندا (غوستروم) یانندا بویوك بر ده‌ری فابریقاسی آچیلمشدرکه شورالار اتفاقندا اولان فابریقالاردان ئوز تجهیزاتی و حاضرلادیغی مالالار ایله اك یاخشیسی‌در و خارجی فابریقالار ایله رقابت ایده‌بیلیر. همین فابریقا کونده ۸ بینه قدر کندلیلر ایچون آیاق قابی حاضرلایر.

منسوجات فابریقالارینك بویودیلمه‌سی

له‌نینغرادده تیزلیکله ۱۱۳ بیك ایلیك و ۳۰۰۰ ایله‌ین ماکینا ایله یکی بر پارچا فابریقاسی حاضراولاجاقدر. ایللیك استحصالاتی ۵۴ میلیون مترو پارچا اولاجاقدر.

ولادیمیر منسوجات فابریقالارینك اداره‌سی تزلیکله ۱۰۰ بیك جهره ایله یکی بر فابریقانك انشاسنه باشلیاجاقدر. فابریقا اوزرینه ۱۰ میلیون منات خرج اولاجاقدر.

ایشلر قومسارلغنك تبلیغاتنه کوره سه‌ن ـ اوواز ده‌پارته‌مانده بوتون ایشجیلرك یاریسی تعطیل ایتمشدر.

لهستان سوسیالستلری ژاندارما رولندا ۳ تلفات، ۵۰ یارالی

۱ مایدا وارشاوانك تیاترو میداننده ازدحاملی بر میتنغ واقع اولدی‌که نتیجه ده قوممونیست نمایشلرینه اشتراك ایدنلر ایله به‌به‌أسلر (له سوسیالست فرقه‌سی) آراسندا قانلی توقوشمالار اولدی. میدانك اوچدن ایکی حصه‌سی قوممونیست نمایشنه اشتراك ایدنلر و قالان یری به‌به‌أسلر دوتمش‌ایدی. قوممونیست‌نمایشلرینه ۱۲۰۰۰ قدر و به‌به‌أسلرك نمایشنه ٤ بیك قدر آدام اشتراك ایدیردی.

قوممونیست نمایشلرینی قوممونیست مبعوثلری وارسقین و سیبولیا اداره ایدیر وتشکیل ایتدیکلری منبرلردن چیقیشلاردا بولندیلار. وارسقینك، سیبولیانك و وارشاوا قومیته‌سی نماینده‌سنك و کنجلر ایله قادینلار نماینده‌لرینك چیقشلاری آتشین صورتده قبول اولندی. به‌به‌أس ناطقلری هیچ بر موفقیته مالك اولامادیلار. میتنغه اشتراك ایدنلر «انسان ئولدیرنلر» «خائنلر» چاغرشلر ایله اونلارك سسلرینی کسیرلر ایدی. به‌به‌أسلر ئوز میتنغنده آز آدام بولندیغی سببیله قوممونیست کچیدی واقع اولماسنا مانعچیلك ایتدیلر. وقتاکه ایشجیلر صیرالار تشکیل ایتمکه باشلادیلار آوتوموبیللر ایله اونلارا یاقلاشان عسکری حصه‌لر ره‌وولوه‌رلر ایله اونلار اوزرینه آتش آچماغا باشلادیلارکه ۵ـ دقیقه دوام ایتدی.

به‌به‌أسلرینك قره‌ئوللاری و. اونلارا یاردیم ایدن سواری پولیسلاری تفنك آتشیله و قلنجله میدانی قوممونیست نمایشلرینه اشتراك ایدنلردن تمیزله‌دیلر. تفنك آچیلماسی زماننده ۳ آدام تلف اولمش و ۵۰ نفر آغیر صورتده یارالانمشدرلر، قوممونست نمایشلرینی داغیتدیقدان سوگرا به‌به‌أسلر ئوز خصوصی کچیدینی ترتیب ایتدیلرکه پك فقیر بر تأثیر براقمش اولدی. آخر ایللر عرضنده بو جور اهمیتسز ۱ مای کچیدی واقع اولمامیش ایدی. به‌به‌أسلرك کچیدینه هیچ بر ایشجی اشتراك ایتمیردی چونکه به‌به‌أس قره‌ئوللارینك قوممونیستلر حقنده پیس رفتاری آغیر تأثیر براقمش ایدی.

۱ مای قرمزی خط خارجنده

اوستریادا

آوستریادا ۱ مای رسماً استراحت گونی تانیلمشدر. ۱ مایدا ویه‌نادا قوممونیست میتنغی و کچید ترتیب ایدیلدی. میتنغه بر نیچه بیك ایشجیلر اشتراك ایدیردی. نمایش اثناسندا آشاغیداکی شعارلار اعلان ایدیلمش ایدی.

«(به‌لاغونی‌یی) خلاص ایتمك ایچون مبارزه. یوق اولسون پولیسیانك کیفی حرکاتی. یوق اولسون فاشیزم. قرمزی جبهه‌جیلرك اتفاقنی مدافعه ایده‌لم. سوسیالست شورالار اتفاقندان الیگز اوزاق!».

سوسیال ده‌موقراتلارده «۸ ساعتلق ایشجی کونی، یوق اولسون صنفی عدالت، آزاده مکتب ایچون مبارزه، یوق اولسون فاشیزم» شعارینی قبول ایده‌رك نمایش ترتیب ایتمشلر ایدی.

۱۵،۰۰۰ نمایشچیلر

سویچ تلغراف آجنتالغنك ویردیکی معلوماتا کوره ستوقهولمده ۱ مایدا سوسیالستلر ایله قوممونیستلر نمایشلر ترتیب ایتمشلر. نمایشه ۱۵،۰۰۰ نفر اشتراك ایدیرمیش.

شانغهایدا حربی اداره

۱ مایدا شهرده هیچ بر حرکت کورنمیردی. حربی اداره اعلان ایدیلمشدی. ایشجی محله‌لرنده تانقا و میترالیوزلارلا قوه‌لی پولیس محافظلری دورمیش ایدی.

آلمانیادا بویوك نمایشلر
به‌رلینده نمایشه ۱ میلیون آدام اشتراك ایدیردی

۱ مایدا، به‌رلینده، شهرك ترانسپورتندان (قلیاتندان) سوایی، بوتون بویوك مؤسسه‌لر ایشلرینی تعطیل ایتمشلر ایدی. عموم همکارلار اتفاقی بوتون تشکیلاتلارك اشتراکی ایله بویوك بر نمایش ترتیب ایتمش ایدی. بر میلیونا یاقین انسان کتله‌سی قرمزی بایراقلا و لوحه‌لرله (پلاقاتلار ایله) شهرك کوچه‌لریندن کچدیلر. انقلابی شعارلار باشلیجا بر دوتاراق کچیده انقلاب و متحد جبهه شکلی ویریرلر ایدی. آشاغیداکی شعارلار کوزه چارپیردی.

«یوق اولسون واسطه‌چی محکمه فریلداقلاری، سکز ساعتلیك ایشجی کونی و زحمت حقی ایچون مبارزه! یوق اولسون بورژوآزیا بلوقی (برلشمه‌سی). یوق اولسون قواولاتسیون (قاریشیق) سیاست، یوق اولسون قرمزی جبهه‌جیلرك اتفاقنی قدغن ایدن امر. عفوعمومی‌ایچون سوسیالست شورالار اتفاقی اوغرندا مبارزه!» و سائره.

قرمزی جبهه‌جیلرك بر چوق بلوقلری ئوز بایراقلاری و موسیقی‌سیله همکارلار اتفاقی تشکیلاتلارینك باشینا کچمشلر ایدی. بر چوق لوحه‌لر کله‌جك سه‌چکیلرده قوممونیست فرقه‌سنه سس ویرمگی تکلیف ایدیرلر ایدی. «جمهوری بایراق» اتفاقنك علاحده بلوقلری و ره‌فورمیستلرك آز مقداردا شعارلاری مثلا «اختیار و آزاده لك ایچون مبارزه» انقلاب بایراقلاری و چاغرشلار دریاسی ایچینده ایتمشلر‌ایدی. اوگله‌دن سوگرا قوممونیست فرقه‌سی قبالی بنالاردا ۲۰ بایرام کیفلری ترتیب ایتدی.

پاریسده ۸۴ آدام حبس ایدیلدی.

«هومانیته» و «تان» غزته‌لرینك ناتمام معلوماته کوره پاریسده و جوارلاردا انشاآت ـ استحصالات ایشجیلرینك بویوك قسمی ۹۰ـ۶۰ فائضی تعطیل اعلان ایتمشدر. بوتون شوفه‌رلرده تعطیل ایتمشلر ایمش. تراموایلار، آوتوبوسلار و برآلتندان کیدن قطارلارك کیدوب کلمه‌سیده حس اولنور درجه‌ده اختصار ایدیلمشدی. «تان»ـك معلوماته کوره گون اورتایا قدر ۸۴ حبسلر واقع اولمشدر. عملیات اتفاقنك کاتبلرنده‌ن ایکیسی دوتولمیشدر. داخلی

قوللقتیو تصرفاتلارك قره‌دیلشدیرمه‌سی

مایك برینه قدر ارمنستاندا ۵۳ قوللقتیو تصرفات تشکیل اولونمشدرکه ۸۵۰ کند تصرفاتندان عبارت اولوب اونلارك ۸۰ فائضی یوقسوللاردر.

قوللقتیو تصرفاتلار اورتا حسابلا ۳۵۰۰ مناتلق قره‌دیلر ایله تأمین ایدیلمشلردر. قره‌دیلر ذاتاً براقیلمشدر. اوزاق یرلریك قوللقتیولری ایچون قره‌دیلر تلغرافله کوندریلمشدرکه یاز اکینی تأخیره دوشمه‌سون. ارمنستان کند تصرفات قواوپه‌راتیفنك علیماتجیلاری قره‌دیلرك دوغرولقلا تطبیقنه نظارت ایتمك و حسابلاری نظاما سالماق ایچون رأیونلارا کیتمشلردر.

کند تصرفات بانکی طرفندن بورا قیلان قره‌دیلر

کند تصرفات بانکی بر چوق تصرفاتلارا قره‌دی ویرمکله باشلامشدر. تراقتورله کتورمك ایچون کند ترمستنه مخصوص تصرفاتلارا ۱۰،۰۰۰ منات و قره‌دی شرکتلرینه ۱۲،۰۰۰ منات ویریلمشدر. ... اوزوم باغلاری ایله مشغول شرکته انبار تیکمکده‌ن اوتری ۱۵۰۰ منات، ... کندینده تأسیس اولنمش ۴۷ ... تصرفاتلارا ۹۴۰۰ منات، واغارشاپادیك «... یشایش» شرکتنه بر خرمان ایدن ماشینی اله کتورمك ایچون ۵۰۰۰ منات قره‌دی شرکتی واسطه‌سیله توتونچیلره توتون قوروتماق یرلری حاضرلاماق ایچون ۱۵۰۰ منات ویریلمشدر.

یر ده‌کیشمك و یرلشدیرمك فوندیك حسابنا کند تصرفات قوللقتیولری و شورا تصرفاتلاری ایچون ۴۷،۰۰۰ منات آیریلمشدر.

یکی باغلار حاضرلاماقدان اوتری شورا تصرفاتلارینا ۳۰،۰۰۰ منات.

مه‌لیوراتیو شرکتلرینه علاوه اولاراق علی ـ محمد کندینده صو ماکیناسی (وادا قاچقا) قویماق ایچون ۸۰۰۰ منات، میغری قضاسنك قارچه‌وان قنالی ایچون علاوه اولاراق ۵۸۰۰ منات، مغری‌ده توپراقلاری صوارماق ایچون ۷۰۰۰ منات، شیرقانالیك آرخلارینی کنیشلندیرمك ایچون ۲۴،۰۰۰ منات، ده‌وه‌لینك باغبنجیلق شرکتنه اوچ ده‌سیاتین باغ تیکمك ایچون ٤،۲۰۰ منات ویریلمشدر.

بو قره‌دیلر ۱۰ ییل مدتیله ویریلمشدر. ۳۹۱۰ یوقسول کندلیلرك قواوپه‌راتیفلشدیرمه‌سی ایچون زاقافقاسیا کند تصرفات بانکی ایله ارمنستان کند تصرفات بانکینك قازانجلاریندان ایدیلان تخصیصات حسابنا بش‌ایل مدتیله و فائضز اولاراق ۱۵،٦٤٥ منات قره‌دی ویریلمشدر.

هر بیر کندلی و کند مخبری، کندده دائره‌ده و قضاده گوردیگی نقصانلاری و موفقیتلری جانلی ثبوتلار ایله یازوب غزته‌یه گوندرمه‌لیدر.

افغانستان پادشاهنك گلمه‌سی حقنده

شورالار حکومتی افغانستان دولتی باشچیسینی طنطنه ایله قارشیلایر. اتفاقمز ایله محکم بر دوستلقدا بولونان بو دولت خصوصی بر موقع دوتماقدادر.

قدیمدن بری آسیانك بو حصه‌سی، خلقلارك و حکومتلرك خصوصی دقتلرنی جلب ایدیر. آسیانك مختلف آدلار دا شیمیش اولان و ایمدی افغانستانی تشکیل ایدن بو حصه‌سی؛ بزه چاتمش اك اسکی تاریخی اثرلرده، آسیانك دنیا ئولچوسنده اهمیتی اولان یوللارینك محکم بر دوکومی کبی تصویر ایدیلیر.

بو کچیلمز داغلیق یرك عین زمانده بر نیچه یاقشی کچیدلری واردر.

قدیمدن بری بورادان هر طرفه تجارت یوللاری کیدیردی. بونلاردا اساسی دوکومده ئولکه‌نك داغلیقلاری ایچنده طبیعی استحکاملار ایله قورولمشدر.

ایله‌ری آسیادا بری برینك آردینجا گلن مدنیتلر، بوتون آسیانك دنیا ئولچوسنده اهمیتی اولان ایمپه‌ریالاری، ایمدیکی افغانستانی ئوز هیئتلرینه آلوب اورادا ئوز ایزلرینی براقمشلاردر.

قدیم ایران پادشاهلیغی، ماکیدونیالی اسکندرك فتوحاتندان دوزه‌لن ئه‌للین دولتلری، ایرانك ساسانیلر ایمپه‌ریاسی، بر چوق کوجلی عرب و تورك دولتلری مغوللار استیلاسی و بونلارك یاراتدیقلاری ایمپه‌ریالار و آسیا تاریخنك بری برینك آردینجا گلن بوتون بو دورلری ایمدیکی افغانستانی ئوز حاکمیتلرینك باشلیجا بر موقعی کبی دوتمشلاردر.

بویوك بر ووروشدا بویوك حربی بر موقع الدن اله کچدیکی کبی ایمدیکی افغانستان‌دا بیك ییللردن بری، آسیادا بویوك محاربه و فتوحاتك مهم بر عاملی اولمشدر.

بو اولکه‌نك بر چوق بویوك شهرلرینك یونان و ایران دورلریندن سلامت قالمش اهالیسی یوز ییللرجه توکه‌نمز محاربه‌لردن و خصوصیله داغیدیجی مغول استیلالاریندان سوکرا دیمك اولورکه بوتونلیکله محو ایدیلمشدی.

بونك اوزه‌رینه، هیچ بر زمان اوزوارلماز داغلیقلاریندان چیقمایان و بیك ییللر بویی اوز سرت جنکاورلك خاصیتلرینی ساقلامش اولان محکم داغ اهالیسی صحنه‌یه چیقدی.

افغانستان اهالیسی هیچ بر زمان باسیلمامش اولان بو داغلیلارك صفتنده، بوتون اولکه‌یی دوتدی. و یوز ییللیك مبارزه‌دن سوکرا افغانستان دولتنی یاراتدی.

سیاسی و جغرافی مناسباتك بوتون فاقتلارینی کوزه‌ل بر حسابلقلا دویان برنجی ناپالئون هندستانك قاپوسی، و طبیعی بر استحکامی اولماق اوزره افغانستانا بویوك اهمیت ویرمشدی. اونك پلانلاری برنجی اولاراق انکلتره‌نك نظرینی افغانستانك خصوصی اهمیتنه جلب ایتدی.

١٩ نجی عصرده افغانستان امیری دوست محمد خانك و اونك وارثلرندن باشچیلیغیله انکلتره‌یه قارشی بر نیچه قیزغین محاربه کچیرمشدر.

پادشاه امان‌الله خان، افغان دولتنك باشچیلیغینا کچنجه اونك ایلك ایشی، افغانستانك قطعی استقلالیتنی اعلان ایتمك ایدی.

او، الده سلاح اولاراق سونکو کوجیله، انکلتره‌یی بو استقلالیتی تانیماغا مجبور ایتدی.

شمال قومشوسی-شورالار جمهوریتی ایله دوستلیق، اویله بین‌الخلق بر وضعیت یاراتدی که، بوننله پادشاه امان‌الله خان انکلتره ایله مسلح مبارزه‌دن غالب چیقدی و داخلی اصلاحات پروغرامنا کیرشدی. بو پروغرام؛ ایمدی‌ده حیاته کچیریلمکده دوام ایتمکده‌در.

کنج افغانستان دولتنك اولدیقجا بویوك تاریخی بر که‌جکی واردر. شورالار اتفاقینك قوناغی، پادشاه امان‌الله خان اوز اولکه‌سنده مثبت یارادیجیلق ایشیله مشغولدر. دائمی محاربه‌لر عوضنه دینج فعالیت آپاریلماقدادر. بونك باشلیجا عنصرلریندن بری، افغانستانی شورالار اتفاقیله سارییان مختلف علاقه‌لردر.

دولتلریمز آراسندا سیاسی مناسبات، کیتدیکجه داها آرتیق محکمله‌شیر و تجارت سرعتله که‌نیشله‌نیر. افغانستان دولت باشچیسینك شورالار اتفاقی رهبرلریله کوروشی، دولتلریمز آراسندا بو مناسباتك که‌نیشله‌نمه‌سینه ده‌رین تاثیر ایده‌جکدر.

بز، افغانستان تاریخنك صحیفه‌لرینده یه‌نی پارلاق بر صحیفه آچان مستقل افغانستانك باشچیسینی صمیمیتله تبریك ایدیر، و امین اولوریز که، پادشاهك شورالار اتفاقندا بولونماسی، هر ایکی اولکه آراسندا اولان بو ییللر ایله سناقدان چیقان دوستلیغی محکمله‌ته‌جك و شورالار اتفاقیله افغانستان آراسندا مناسباتك داها آرتق و هر طرفلی ده‌رینله‌شمه‌سنه سبب اولاجاقدر.

چیچه‌رین

پرولەتار مطبوعاتنك کچدیکی یول

کچن عصرك ٦٠-٧٠ نجی ییللرینده پرولەتاریات صنفی سرعتله آرتدیغندان تعطیل حرکاتی‌ده آرتیردی. بو صورتله یکی قباغا کلن پرولەتاریات صنفی قاپیتالیستلره قارشی آپاردیقلاری مبارزه‌نك باشلانغجی حاضرلاییر و که‌له‌جك قوتلی اوقتیابر انقلابنك قورطنالاریله نتیجه‌له‌نیر.

بو وضعیتدن وقتك خردا-بورژوآزیا فرقه‌لری صرف نظر ایتمیرلر. خلقچی فرقه‌سی کونی کوننه آرتان پرولەتاریاتك آپاردیغی سیاسی مبارزه‌ده کوستردیکی قابلیتی کورمکله، پرولەتاریاتك جرگه‌لرینه کیروب اورادا ئوز نفوذینی یایماغا باشلاییر.

بو مقصدلرینه چاتماق ایچون اونلار مطبوعاتا مراجعت ایدیرلر و ٧٠نجی ییللرده خارج اولکه‌لرده ایشچیلر ایچون «ایشچی» (Работник) غزته‌سی باقونیستلر دسته‌سی طرفندن جه‌نوره‌ده نشر اولونور.

١٨٨٠-٨١ نجی ییللرده آ. ا. ژه‌لیابوفك اداره‌سیله «ایشچی غزتی» روسیادا مخفی چاپخانه‌لرده نشر اولونور. آنجاق بو غزته نارودنیق (خلقچی) ضیالیلارینك ناشرافکاری ایدی. بو غزته‌نك مقصدی نارودنیقلر طرفندن آپاریلاجاق مبارزه‌یه اشتراك ایتمك ایچون ایشچی صنفنی حاضرلاماق ایدی. لاکن ایشچی صنفی همین غزته‌نك اوقوبوجیسی اولماقدان باشقا هیچ بر فعال اشتراك ایتمه‌مشدر.

آنجاق پرولەتاریاتك آرتماسیله برابر وقتاکه شمالی و جنوبی «روسیا ایشچی اتفاقی» اتفاقلاری‌ده متشکل میدانه کلیر، همین اتفاقلار اوز واسطه‌لریله ایشچی غزته‌سی نشر ایتمك تشبثاتندا بولونورلار. مقصدلری ایسه چار حکومت مطلقه‌سنه قارشی سیاسی مبارزه آپارماق ایدی. پەتەربورغدا (لەنینغراددا) انقلابی چاپخانه یارادیب «رابوچایا زاریا» غزتی نشر ایتمك آرزو ایدیرلر. فقط حکومت مطلقه‌نك جدی نظارتی یوزندن ایش موفقیتسزلکله نهایتله‌نیر.

ایشچی صنفی آرتدیقجا اونك سیاسی-صنفی بیلیکی‌ده آرتیر، صنفی مبارزه‌نك الزمیتی‌ده حس ایدیر. ١٨٨٠ نجی ییللرده روسیا انقلابچیلاری آراسندا مارقسیستلرده میدانا چیقیرلار. بونلار ایشچی صنفنك مبارز رهبرلیکنی اوز ئه‌للرینه آلوب ١٨٨٥ ده د. ن. بلاقویه‌فك اداره‌سیله «ایشچی» غزته‌سنك نشرینه باشلاییرلار.

بر نیچه ییل سوکرا (١٨٩٠-١٨٩٢ ییللرده) خارج اولکه‌ده روس دیلیله «زحمت آزاده‌لیکی» غزته‌سی و «سوسیال-ده‌موقرات» ژورنالی نشر ایتمکه موفق اولورلار.

٩٠-نجی ییللرده ایشچی مطبوعاتی دها دا یاییلیر. فقط واسطه‌لرك، قوه‌لرك و شرائطك او قدرده الویرشلی اولماماسندان ئەو صنایعی شکلینه کیریر.

اوندان سوکرا ١٨٩٧-١٩٠٢ نجی ییللرده، «ایشچی فکری» و ١٨٩٩-١٩٠٢ نجی ییللرده «ایشچی ایشی» غزته‌لری نشر اولونور. بونلار اقونومیستلرك (اقتصادچیلارك) ناشر افکاری ایدی. بو غزته‌لره ایشچیلر مخبر صفتیله اشتراك ایدیرلر. و بو غزته‌لرده ایشچیلرك مقاله‌لری نشر اولندیغی کبی، ایشچی مخبرلرینك کتله‌وی حرکتی‌ده بو غزته‌لره باغلی اولدیغی ایچون همین غزته‌لرك بیزیم ایچون اولدوقجا اهمیتی واردر. آنجاق که‌جکده اولاجاغی کبی اولمادی.

١٩٠٠ نجی ایلده یولداش له‌نینك رهبرلیکی ایله «اسقرا» غزته‌سی نشر اولونور. بو غزته خارج اولکه‌ده نشر اولونوردی و صرف مارقسیزم مفکوره‌سنی یایان ایلك غزت ایدی. او، انقلابی، مارقسیزم روحیله تربیه‌له‌نن یولداشلاری اطرافنا توپلاییب فرقه پروغرامنی تنظیم ایدیر، چاریزمك اوزرینه هجوم ایتمك ایچون کتله‌لری حاضرلاییب، بورژوآزیانك حقیقی شکلنی پرولەتاریاتك قباغندا آچدی. فرقه‌نك سیاسی خط حرکتنك اساسنی قویدی. «اسقرانك» دوری ایشچی مطبوعاتنك مخفی دورینك تاریخی اك پارلاق صحیفه‌لریندن بریسی‌در. آنجاق «اسقرا» مه‌نشه‌ویقله‌رك الینه کچمکله، فرقه بالشه‌ویقلره مخصوص ١٩٠٤ نجی ییلك آخرلاریندا «ایلری» (Вперед) غزته‌سی نشر ایتمکه باشلادی که فرقه‌نك اوچونجی قورولتایی قراری ایله ١٩٠٥ نجی ایلده همین غزته‌نك آدی «پرولەتار» آدی ایله عوضلندی «پرولەتار» غزته‌سی ده یولداش له‌نین طرفندن اداره اولونوردی.

بو غزته انقلابی یکی خط حرکتله، یوکسه‌له‌ن پرولەتاریا و زحمتکش کندلیلره بالشه‌ویزم سسنی یتشدیرردی. بو صورتله تمام اوتوز ییل ایشچی مطبوعاتی مخفی اولاراق اوز زحمتنی آپارماقلا ایشچی صنفی، ایشچی صنفنك منفرد اقتصادی مبارزه‌سی کتله‌وی سیاسی مبارزه‌یه بارقادلار اوزرینه مبارزه آپارماق ایچون تشکیلات یاراتدی. و که‌له‌جك ایچون اونلاردان انقلابچیلار حاضرلادی.

١٩٠٥ نجی ایلده انقلاب روحینك آرتماسی، اوقتیابر آینداکی تعطیللر و سائره‌لر حکومت مطلقه‌نك آپاراتینی سارسیتدی. بو سببدن‌ده «مطبوعات آزاده‌لیکی» ایلری کلدی. بو دورده بیرطاقم ایشچی غزته‌لری و ژورناللاری نشر اولونماغا باشلادی. اوقتیابر تعطیلی دوغرودان‌دا اولکه‌یی تمامیله بورژوآزیا مطبوعاتندان محروم براقدی. پەتربوغدا (ایمدی که لەنینغراد) ایشچیلر نماینده شوراسی طرفندن، کهنه تاریخله ١٩٠٥ نجی ایلده اوقتیابرك ١٧ ده «ایزویستیا» غزته‌سی نشر اولوندی. بیر چوق شهرلرده (موسقووا، قوستروما، اوده‌سا، داقاروق، باکی، نووو‌ره‌سیق) بو کبی غزته‌لر نشر اولوندیلار. بو غزته‌لرك صحیفه‌لرینده انقلابی روح قوقوسی أسیردی. غزته‌لر ایشچی اورغانك مبارز شکلنی داشیردی. و سوسیال ده‌موقراتلارا باغلی ایدیلر. چاریزمه قارشی مسلح مبارز آپارماق ایچون ایشچی صنفنه و زحمتکش کندلیلره چاغیرشدا بولونوردی. بویله وضعیتلرده سوسیالست غیری جریانلارا ئوز اورغانلارینی نشر ایتمك ایچون امکان یاد ایدیلدی.

کند ویرکیسی؛ یکی قانونی حقنده یولداش قالینین نه دییر؟

یکی کند تصرفات ایلنده ٤٠٦ میلیون واحد کند تصرفات ویرکیسی توپلانیلاجاقدر. یعنی ١٩٢٤-١٩٢٥ نجی ایلدن ٥٤ میلیون آرتیق. حالبوکه همین ایللرده شورالار اتفاقنك مصارفی و مداخلی اوچ دفعه آرتمشدر.

بو مدت ظرفنده کند تصرفات استحصالاتیدا زیاده‌سیله یوجالمشدر.

مثلا، اولکه‌مزده تاخیل اکه‌ن کندلیلرك وارداتی ١٩٢٤-٢٥ نجی ایللرده ٣ میلیارد ٢٦٢ میلیون منات تشکیل ایدیردی. ١٩٢٧-٢٨ ایللرده ٥ میلیارد ١٧٧ میلیون، ١٩٢٨-٢٩ ییللرده ایسه ٥ میلیارد ٥٠٠ میلیون اولاجاقدر. بو حسابا کوره ١٩٢٤-٢٥ نجی ایللرده‌کی پول وارداتی ایکی دفعه آرتمشدر.

دیکر رقمی معلوماتلاردا چوق مراقلیدر. ١٩٢٤-٢٥ نجی ییللرده کند تصرفات ویرکیسی، کند تصرفاتنك خالص وارداتنك ٣،٦ فائضی آلنیردی. ١٩٢٥-٢٦ نجی ایلارده ٢،١ فائضی، ١٩٢٦-٢٧ نجی ایللرده ٢،٦ فائضی، ١٩٢٧-٢٨نجی ایللرده ٢،٣ فائضی، ١٩٢٨-٢٩ نجی ایللرده ٢،٩ فائضی تشکیل ایدیردی.

بوصورتله بوایلك ویرکیسی ١٩٢٤-٢٥ نجی ایلك ویرکیسندن دها آز اولور.

بو رقملردن کورونورکه کندلیلرك اساس کتله‌سی ایچون ویرکی آغرلغی حقنده هیچ بیر تهلکه یوقدر.

ویرکی باشلیجا، کند وارلیلرك منفعتنه تماس ایده‌جکدر. بونوکلا برابر، بونلار بیرنیچه ایل اولکی ویرکیلره نظراً داها آساند بیر صورتده بو ویرکی‌یی ویره‌بیلرلر.

بو بیر حقیقتدر. بویله بیر مثال کتیره‌لم: بیر آدامك ١٠٠٠ منات خالص وارداتی اولاندا بو١٠٠٠ مناتك ٣٠ فائضنی تشکیل ایدن ٣٠٠ منات ویرکی ویرمه‌سی، ... منات وارداتی اولاندان ٢٠ فائضی یعنی ٢٠ منات ویرکی ویرمه‌سندن دهادا آسان اولار.

کند تصرفاتمز آرتیر، فقط بو، تاخیل اکینی ایله مشغول اولان کندلیلرك بوتون دسته‌لرینك مادی وضعیتی مساوی بر حالدا یاخشیلاشدیغنی کوسترمیر. حاضرداکی کندده بیر طرفدن قولچوماقلارینك دسته‌سی، دیکر طرفدن یوقسوللار دسته‌لری کورونمکده‌درلر.

دوغرودر. شورالار اتفاقندا بو طبقه‌لشما مسئله‌سی غایت یواش کیدیر. چونکه بیر چوق تشبثات کندك یوکسه‌ك طبقه‌لرینك آرتماسنی دوردورور و یوقسول طبقالارینك مادی-اقتصادی دهادا بویوکمه‌سنه یاردیم ایدیر.

ایمدی کند ویرکیسی حقنده میدانا چیقاندا، شورالار حکومتی کلیر ویرکیسی حقنده‌کی سیاستنه ایتملی‌در (یعنی ویرکی مبلغی کلیرلریندان داها چوق آرتیر) که بوی طبقالارینك آرتماسنی یاواشلاتب، یوقسوللارینك آیاغا قالقمالارینا ... اولونسون.

تخمین اولونان یکی ویرکی‌یه کوره کند تصرفاتلارینك ٣٥ فائضی ویرکیدن آزاد اولاجاقلار.

کندیك وارلیلارینا یعنی اورتا قولچوماقلارا کلنجه (بونلار بوتون ... فاتلارینك ١٢-١٣ فائضی تشکیل ... بونلاردان عموم ویرکینك ٤٧ ... آلیناجاقدر.

١٩٢٤-٢٥ نجی ایلده ٥ میلیون تصرفاتلار ویرکیدن آزاد اولمشدی. ١٩٢٥-٢٦ نجی ییلده ٥ میلیون تصرفات، ١٩٢٦-٢٧ نجی ییلده ... ٨٠٠ بیك تصرفات، ١٩٢٧-٢٨ ده ٨میلیون یاریم تصرفات آزاد اولمشدی.

بو ییل کند تصرفات اوزرینه ... میلیون منات و یاخود عموم تصرفات ویرکیسندن ٣٠٠ میلیونلا آز اولاجاقدر.

بوپول نه جور خرج اولاجاقدر؟ کند ویرکیسی یوقاری طبقالاره ... لشدیریرسه (٧١٤) میلیون منات ... مکله یوقسوللارا کومه‌ك ایدیلمکده‌در. بو تصرفاتلار دخی ترقی ایتدیریلمکده اولاجاقدر.

کند تصرفاتی محکمله‌دن استقراض

برنجی پیانقو (اوبنانیش)

شورالار اتفاقندا مایك ١٥ ندن اعتباراً کند تصرفاتی محکمله‌دن استقراضك برنجی اوبنانیشینا باشلانیلاجاقدر. زاقافقاسیادا ساتیلمش اولان ١٧ و ٥١ نجی سه‌ریالارا کوره زاقافقاسیادا علاحده ایکی رایون اوبنانیشی واقع اولاجاقدر. ١٧ نجی سه‌ریانك بویوك قسمی آذربایجاندا و ٥١ نجی‌سی گورجستاندا ساتیلمش اولدیغی نظره آلاراق استقراضك تطبیقنه یاردیم ایدن زاقافقاسیا قومیسیونی ١٧ نجی سه‌ریانك اوبنانیشنی ایونك برنده کنجه‌ده و ٥١ نجی‌سی ایسه ایونك ١٠ نده قوتایس رایونندا اجرا ایتمگی قرارا آلمش‌در. ممکن اولا آخر سه‌ریانك اوینانیشینك بر قسمی کنیقاندا اجرا اولناجاقدر. ارمنستاندا باشلیجا ١٧ نجی و قسماً ٥١ نجی سه‌ریا ساتیلمشدر.

زاقافقاسیادا اوینانیلاجاق مبلغ ١٧٥،٠٠٠ مناته چاتیر. بوندان ٢ سی ١٠٠٠-ـر، ١٠-ی ٥٠٠-ـر، ٦٠٠-ی ١٠٠-ـر منات و٢١٦٠-ی ٥٠-شر منات قازاناجاقدر که جمعی ٢٧٧٢ قازانج ایدر.

اوبنانیشده قازانانلارا تأدیه ایتمکدن اوتری دولتی بانك ایله کند تصرفات بانکی آراسندا مخابره واقع اولیرکه قازانیلان مبلغلر کند قره‌دی شرکتلری واسطه‌سیله تأدیه ایدیلسون.

ایونك بیرینده آغری-کولی ٣٠٠٠ دیسیاتین توپراق سوواراجاق

حال حاضردا آغری-کولنك اطرافندا آرخلاری قازماق زحمتلرینه باشلانمشدر. ایشلر اوحسابیله آپاریلیرکه ایونك بیرنده ایقدیره گیدن سوشه یولا قدر آرخلارك شعبه‌لری تمام اولسون، ایشله‌ین ایشچیلرك سایسی ١٠٠٠-ـه چاتیر.

ایونك بیریندن باشلایاراق آغری-کولنك آرخلاری ایله ٣٠٠٠ دیسیاتین توپراق سوواریلاجاق، بو توپراقدان ٥٠٠ دیسیاتنی پامبوق تارلالاری‌در. آغری-کولنك کنارینده اولان ٧ کندلرك صویا اولان احتیاجلارینا کفایت ویره‌بیله‌جکدر.

آغری-کولنك بوتون آرخلاری بو ایلك پاییزیندان تمامیله ایشله‌یه‌جك و ٦٠٠٠ دیسیاتین توپراق سوواراجاق. کولك جوارنده آغاج سالماق قامپانیاسی کوننده چوقجا آغاجلار سالمیشلار.

سوواران آرخلار قازیلدیغی وقت ٥٠٠ دیسیاتین باتاقلق قورودولموشدر.

مکتبی سرکیله‌ر

تدریس ییلنك آخری یاقینلاشیر. باش اجتماعی تربیه اداره‌سنك قراریله بو ییل بوتون مکتبلرده مکتب زحمتلرینك نتیجه‌لرینی آیدینلاشدیران سرکیله‌ر تشکیل اولناجاقدر.

مکتبلرده آپاریلان زحمتلر اداره‌وی شکلده اولمیوب کنیش کتله‌نك تدقیق و تحقیق ماتریاللاری اولماق مقصدیله، مکتب اوز زحمتلری ایله جماعتی تانیش ایتدیرمك واسطه‌لری اله آلمالیدر.

بو جهتدن تدریس ییلنك آخرینداکی مکتب سرکیله‌ری بویوك ایش کوره‌بیله‌رلر.

باش اجتماعی تربیه اداره‌سنك قراریله بو تدریس ییلنك آخریندا مکتب سرکیلری کندلرده و ناحیه‌لرده تشکیل اولوناجاقدر. اورالاردا مکتبك بوتون زحمتلری و بیر ییلده الده ایتدیکلری موفقیتلر کوستریله‌جکدر.

سرکینك ماتریاللارینی و ناحیه‌یه عائد رقمی معلوماتلار، دیاغراماللار، شکللر، دفترلر، جزیلمش پلانلار، شاکردلر طرفنده‌ن یاپیلمش جوربه‌جور اشیالار و آلتلر، قولیقسیالار و بلاقاتلار تشکیل ایتمه‌لیدرلر.

قضالاردا کندلی کنجلر مکتبنك سرکیلرنی مایك آخریندا تشکیل اولنمالیدر قضا سرکیلرینه کند مکتبلری اوز بوتون ماتریاللاریله اشتراك ایتمه‌لیدر. بو سرکیلردن سوکرا کند مکتبلری اوز ماتریاللارینی کندلرینه کوتوروب ایونك اوللرینده کندلرده سرکی تنظیم ایده‌رك، کنیش زحمتکشلرك سرکیه اشتراك ایتمه‌لرینی تأمین ایتمك ایچون کند فعاللاری لازمی تشبثاتدا بولونمالیدر.

آغرانومی کوسته‌ریشله‌ر

توتون

توتون جماعتمز طرفندن چوقدان اکیلن بر کند تصرفات محصولیدر. او درکه کندلیلرمزڭ چوقی توتون چکیرلر. اودرکه توتونمز اوزومزی اوده‌مه دیکیندن قومشو جمهوریتدن حتی قومشو حکومتلردن آلیرز.

توتونڭ نوعلری چوقدر. فقط اڭ اساسلی‌سی ایکی نوعدرکه بونلاردان اڭ چوق اکیله‌نی گللری آغ و قرمزی اولانلاردر.

توتونی چکمکدن باشقا بیر پارا یرلرده چه‌ینه‌مڭ و بورونا آتماق ایچونده صرف ایدیرلر. اڭ چوق اکیله‌نی چکیلن توتوندر.

توتونڭ عطرلی اولماسی اونڭ صویوندان، توپراقدان و هوادان آسیلیدیر. توتونڭ یاخشلغی اونڭ تیز یانماسندان آسلی‌در. نه قدر تیز یانارسا بر او قادار یاخشی اولماسنی بیلدیریر.

توتون اڭ چوق ایستی و رطوبتلی یرلرده بیتیر. هر نه قدر آلمانیا و بیلجیقا کیبی بر قدر سویوق ئولکه‌لرده‌ده اکیلیرسه فقط اڭ ده‌گرلیسی و خالیص ایستی ئولکه‌لرده بیتنلردر. اودرکه هر ئولکه‌ده توتون اکمك و بیجرمك اصولی باشه‌باشقادر.

توتونڭ توپراغی. — توپراق جهتجه اکیلن توتونلری ایکی قسمه بولمك اولار. بیری شرق دیگری ایسه غربده توتونلردر.

ساری گیللی و برك توپراقلاردا توتون یوپوڭ آغیر یاپراقلی و یاپشقانلی اولور. قوملو، یوموشاق و سه‌پیجی توپراقلاردا یاپراغی خردا نازیك «عطرلی» اولور. رطوبتلی و چوق صوواریلان توپراقلاردا پیس و کیج یانان توتونلر اولور. غرب توتونلری قوتلی و اورتا قوقلی تم توپراقلاری سه‌وویرلر.

شرق توتونلری ایسه قوتسیز و قوراقلی توپراقلاردا گوزه‌ل محصولات ویریرلر. هر نه قدر بونلارڭ محصولی آز ایسه‌ده فقط چوق پا اولور. اودرکه غرب توتونلری اکیلن یر قوتلی اولمالیدر. توتونه لازیم اولان ماده‌لردن بیری و باشلیجاسی پاتاس‌در. بو ماده پالتار داغلاردان وجودده گلدیگی ایچون چوق یرلرده واردر. اگر بو او یرلرده‌کی یوخدر اوندا پاییزدا توپراغا کول ویریلمه‌لیدر. چونکه کولده چوق پاتاس واردر.

توتون ایچون توپراغڭ حاضرلانماسی

توتون توپراغی چوق قوتدن سالدیغی ایچون دائما بر یرده اکمك اولماز. توتونی خام یرده اکمك دخی یاخشی‌در چونکه توتوندن سوڭرا توپراقدا آلا قالماز.

توتون اکیلن شومدا تاخیل آرپا کیبی ری یاخشی محصول ویره‌رلر. توتونڭ توپراغی پاییزدان شوملانمالیدرکه لازمی قدر توپراق اوزونه صو چکه‌بیلسین بهار ایسه بر ایکی دفعه دیرمیقلانیوب توپرا تاریق بر حالا کترمه‌لیدر.

توتونڭ توخوملاری اولدوقجا خیردا اونلاردان چیقان بیتگیلر اوزون گوزه گوروتمورلر. اودرکه توتونی وقت بیردن بیره سه‌پیوب خصو «شیتیللیك» دوزه‌لدوب سوڭرا چوله قاریرلار. «شیتیللیگی» ایکی جوره ولایرلار. سویوق یرلرده خصوصی قازوب ۸۰ سانتیمترو (بر آرشین) حندا خازال اولنوش پیین دولدیو لار.

اونڭ اوزه‌رینه توپراق توکه‌رمڭ او بیر لایدا نازیك منیت توپراق سوڭرا توتون توخوموتو اکیر قازیلمش شیتیللیگه یازی ایستی ئولکه‌لرده احتیاج یوقدر.

توخومو سه‌پدیکدن سوڭرا اوستلرینی ئورتمك ایچون بیر قدر توپراق توکوب خیردا گوزلو سو سه‌پن ایله سولامالیدر. شیتیللیکده توتونلر گوگره‌نه کیبی توپراغی دائما نملی ساقلاماق لازمدر.

تیز-تیز سوواروب سویوق وقتده اوستلرینی ئورتمك واجبدر. توخوملار اینجه اولدوقلارینا گوره گوگه‌رن بیتگیلر خیردا و ضعیف اولورلار. هرگاه توتون گوگه‌ردیگی زمان توپراق قوروموش اولسا بو بیتگی‌لر تلف اولارلار.

اوستلری ئورتولو اولان شیتیللیکده توتونلر باش ویردیکدن سوڭرا آرا-صیرا گوندوز ایستی وقتده اوستلرینی آچوب گونشه ویرمه‌لی‌در.

اکیله‌سی توپراق قورو اولارسه سولاماق لازمدر. شیتیل اولدوقدان سوڭرا دوتمویانلارینڭ یرینه صیرا ایله تازه شیتیل اتمك لازمدر.

توتون بویودوکده گوروله‌سی ایشلر

توپراق بر کیمی و آلا باسان کیبی اوزه‌رینی یوموشالتماق و آلادان محافظه ایتمك لازمدر. توپراغا و موسمه گوره ایکی‌دن-دورده کیبی آلالاماق لازمدر. توتونلر بویودوکده اونلارینڭ یره ده‌گن یاپراقلارینڭ یاخشی اولماسی ایچون کسمك لازمدر. بو یاپراقلار توپراغا یاقین اولدوقلارینا گوره دائما توپراغا بولاشمیش اولورلار.

غرب توتونلرینڭ باشلارینی کسوب لازمی قدر یاپراق سالمالاری لازمدر. چونکه توتونڭ یاپراقلاری بویوه‌رمڭ قالینلاشیر. و کیدمن شیره‌لر یاپراقلارینڭ منفعتینه کیدیرلر. فقط بویله توتونلر خاس اولمایرلار. شرق توتونلرینڭ باشلاری ایسه بعض یرلرده کسیلیر و بعض یرلرده ایسه کسیلمیر.

توتونڭ توپلانماسی

شرق توتونلرینڭ یاپراقلارینی بیتدیکجه دیبیندن باشلیاراق ساری اولانلارینی توپلاماق لازمدر. غرب توتونلرینی ایسه بیر دفعه‌لیك توپلایرلار. بونلاری یایڭ صوڭ آیندا ییغیرلار.

توتونڭ قورودولماسی

توتونی اویله قوروتمالیدرکه اونڭ خاصیتلری ایتمه‌سین توتونڭ خاصلیغی اونڭ یاخشی قورودولماسیندان آسلی‌در. توتون یاخشی قورودولمازسا اوڭا قویولان زحمتلر بی هوده یره گیدمر. توتونی گونشڭ و یا خود اودیڭ ایستی‌سی ایله قوروتمالی‌در.

توتون یاپراقلارینی گونشڭ بیر قدر ایستی وقتده توپلامالی و توپلانان یاپراقلاری کوم ایله قوشمالی، چونکه تیزلیك ایله آجیماغا باشلیاراق یاپراقلار قورومادان یاتیرلار. یاپراقلاری ئولوشکه‌مك ایچون نازیك قاتلار ایله سرب یالقون و یا خود اوستی ئورتولی یرلرده ساقلیرلار. سوڭرا لار ایسه سایا دوزه‌رمڭ آغاجا آسوب گونشه چیقاریرلار.

اود ایله قورویان توتونلر غرب توتونلری درکه بونلارینڭ گوللری و باشلاری کیسلمه‌دیکیندن یاپراقلاری نهایت درجه‌ده قالین اولور. بونلار بیردن-بیره بیشدیکیندن دیبدن کسوب یاپراقلارینی زوغ اوستونده اولاراق قورودورلار. و یاخودده یاپراقلاری سایا دوزوب آغاج اوستونده گونش و یا خود اودیڭ ایستی‌سی ایله قورودورلار.

توتونڭ دشمنلری توتون یاپراقلاری آجی و زهرلی اولدوغوندان دشمنلری آز اولور. بعض دشمنلری واردرکه توتون خیردا ایکن کوکلرینی و یاپراقلارینی تلف ایدیر. توتونه اڭ چوق زیان ووران شدتلی یل، یاغیش، دولو، شاختادر.

تصرفات بیلگی‌سینڭ چوق آشاغی بیر درجه‌ده اولماسی کند تصرفاتی ایلریله‌یشیمزه چوق آرتیق مانع اولور. اکنچی کندلیلره کومگینی ویرمك و آغرانوملوغا عاید بیلگیلی‌نی کندلیلر آراسینا یایماق شورا حکومتینڭ باشلیجا وظیفه‌لریندندر. اکنچی کند تصرفاتینا عاید سوادسیزلیق، بیلگی‌سیزلیك حکم سورماق. بونلار ایله مبارزه ایچون یالگز مکتب آچماق محاضره‌لر دوزه‌لتمك، کتابچالار چاپ ایتمك دگل، بلکه گوستریش ایستاسیولاری، سرگیلر و نمونه‌لیك تصرفاتلار حاضرلاماقلار دخی گلیر.

مدنی انقلاب یولوندا

جانگی تمیز صاقلا

انسانڭ وجودی، انسان حیاتدا و ایشله‌مکده ایکن برطرفدن بعض ماده‌لر حاصل ایدیرکه اونلاری وجوددن اوزاقلاشدیرماق لازمدر، دیگر طرفدن ایسه اطرافدان هر جور ماده‌لر قبول ایدیر. بو ایکی جور ماده‌لر (داخلدن خارجه چیقان و خارجدن وجود اوزرنده کلوب اوتوران) بر بریله قاتیشاراق انسان وجودی اوزرنده‌کی کیری تشکیل ایدیرلر. همین کیر انساندا جوربه‌جوردر و انسانڭ آپاردیغی زحمتدن و خط حرکتدن آسیلی‌در. مثلا کومورجینڭ جانداکی کیر ته یاخود دگرمانجی‌نڭ جانداکی کیرندن تفاوتی واردر. کندلینڭ وجودنده اولان کیر ایسه صنعتخانه‌ده یااینکه بنالار اوزرنده چالشان ایشچینڭ کیرندن فرقلی‌در.

البته‌کی بر انسان نه‌قدر چوق چالشارسا کیری‌ده او قدر چوق اولار.

انسانڭ وجودی هر یاندان ده‌ری ایله ساریلیدر. ده‌ری وجودڭ عضلات و آلتلری خارجی ضررلی تأثیراتدان محافظه ایدیر. ده‌ری وجودده یغیلمش اولان ضررلی غازلارینڭ آشیکه چیقماسنه یاردیم ایدیر. همین غازلار ده‌ریده اولان ده‌لیکلر واسطه‌سیله خارجه چیقیر. اوندان باشقا ده‌ری انسان وجودینده اولان ایستیلکی نظام ایله ساخلاییر؛ لازیم اولدیغی وقت خارجه براقیر، لازیم اولمادیغی حالدا (سویوق اولدیغی وقت) اونی ساقلاییر. ده‌ری دویغو جهازی‌در. سویوقی و ایستینی وجا (آغری) ایله تپجی انسان ده‌ری واسطه‌سیله آڭلاییر. ده‌ری اولمادیغی حالدا انسان نه‌وقت و نه‌دن مدافعه اولوناجاغنی بیلمه‌یه‌جکدی.

ده‌رینڭ خردا خردا غودده‌لری (بزلری) واردرکه تر ایله بی حاصل ایدیر. ده‌رینڭ نه قدر اهمیتلی بر آلت اولدیغی آڭلاشیلدی. وجود اوزرنده توپلانان کیر برنجی نوبه‌ده ده‌ری‌یه ضرر ویریر. اودرکه انسان هاموردان اول همین کیری تمیزله‌مکله چالیشمالیدر، چونکه کیر اوزون مدت وجود اوزرنده قالماقلا هوادان وجوداوزرنده اوتوران میقروبلارا بول-بول غدا ویریر. میقروبلارڭ پیسلکی بر طرفدن، کیرڭ قوقوماسی دیگر طرفدن کیرلی آدامڭ پیس قوقماسنا سبب اولیرلار. اوندان سوایی، خسته‌لکلرڭ تورمه‌سنه باعث اولورلار.

وجودی تمیز ساقلاماق ایچون چوق شئی لازیم ده‌گیل، سو ایله صابون لازیمدر. کندلی یولداش! یاخشی بیل، و آشاغیداکی سوزلری یادیڭدا ساقلا. بر آدام نه قدر چوق صابون ایشله‌دیرسه او بر او قدر تربیه کورمش آدامدر. عمومیتله اونڭ ایشلتدیگی صابون مقدارندان اونڭ نه قدر تربیه‌لی، نه قدر ادراکلی آدام اولدیغنی آڭلایرلار جاهل (نادان) آدام صابونی سه‌ومیر.

وجودی ناصل تمیز ساقلامالی؟ — البته‌کی صو وصابون ایله یوماقلا. یومانڭ قاعده‌لری واردر و حیاتدا همین قاعده‌لره گوره رفتار ایتمك لازمدر.

سحرلری یاتاقدان قالقاندا یاغرساقلاری بوشالتماق (آیاق یولینا گیتمك) لازمدر. بو، گوندوز ایشارینی موقتیله آپارماق ایچون لازمدر. بو عمل هرگون سحرلری ایفا ایتمکی قاعده‌یه صالمالی. تورکلر آراسندا ایلیجاق صو ایله اوزینی یوماق و کیرلری تمیزله‌مك مقبول بر شئی‌در. سوڭرا یونکول ژیمناستیق یاپمالی، اللری یوزی، کوز و قولاقلاری یومالی. اوندان سوڭرا چای ایچمك و یونکول برشئی یمك لازمدر. ایشدن سوڭرا ئوه قایداندا یمکدن قاباق نه باشی، بوینو، یوزی اللری و آیاقلاری، ممکن ایسه ایستی صو و صابون ایله، یومالی. سحرلری دیشلری دیش توزی و فیرچا ایله تمیزله‌مك. ایشله‌دیکی یه‌ر چوق توزلی ایسه ایشدن سوڭرا هر دفعه ئوه کلنده ایستی صو ایله چیممڭ، پالتارلاری ده‌گیشمڭ سوڭرا یمکه اوتورماق. بوصورتله چیممڭ ایشچی‌نی راحتلندیروب اشتها ایله یمك یمه‌سنه یاردیم ایدەر کیجه‌لری راحتجه یاتار. ئوده مناسبت یوق ایسه هفته‌ده ۱-۲ دفعه حمامه گیتمك لازمدر. حمامڭ ایستیلکی ایستی صو ایله صابون وجودده اولان کیری آسانلقلا تمیزله‌یوب ده‌ریده اوتوران توزلاری و جور به جور ماده‌لری دفع ایدیرلر وجودی گوزلجه تمیزله‌مك ایچون حمام برنجی واسطه‌در.

تمیزلکی نه اینکه یالگز بویوکلر، خیردا یاشدا اولانلاردا ساقلامالیدر. اوشاقلاری خیردا یاشدان تمیزلکه آلیشدیرمالی که بویودیکدن سوڭرا ئوزی ایچون تمیزلیکی بر قاعده‌یه سالسون و اونی ایسته‌سین.

هر کیم صاغلام اولماق ایسترسه وجودینڭ تمیزلگنه دقت ایتمه‌لیدر!

آتالار اوشاقلارگزڭ صاغلام اولماسنی آرزو ایدیرسگزسه صابون ایله صویی اسیرگه‌میڭ.

تمیزلکی ساقلایان ایستی صو ایله صابوندر!

دوقتور آ. ملکیان

علم و تەخنیقا

یڭی کند تصرفات ماشینلاری

آخر کونلرده خارجی اولکه‌ده واقع اولان تەخنیقی بیر سرگیده علمڭ کند تصرفاتی ماشینالاشدیرماق ساحه‌سنده‌کی فتوحاتلارینی کوستریرلر ایدی. بونلاردان اڭ چوق مراق اویاندیران قولاتان کوتانلا اینك ساغان ماشینا ایدی. **قولاتان کوتان** بو کوتان تراقتورڭ دالیندا بر کتمك ایچون اویدورولمشدی. تکرسیز قولاتان همین کوتان نه تراقتور ایچون اویدورولمشدر.

قولاتان کوتان

اینك ساغان ماشینا دخی بویوك مراق اویاندیرمشدر. بو ماشینا ال هوا ناسوسلاریندان عبارت اولوب بیر طاقیم بوروللارلا کیدوب ممه‌لره برکشیرلر. اینکلدن ساغیلان سوت عمومی بیر بورودان کیدوب قاپاللی قابا توکولور.

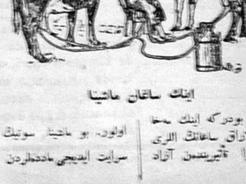

اینك ساغان ماشینا

بو ماشینانڭ اهمیتی بودرکه اینك ممه صورتده ساغیلاراق ساغانڭ اللری سوته بولاشماماقلا هوا تأثیریندن آزاد اولور. بو ماشینا سوتڭ تمیزلکنی و سرایت ایدیجی ماده‌لردن محافظه ایدیر.

کندلی مکتوبلارینا کلن جوابلار

«زنگی» غزته‌سنڭ ۳۲ (۱۳۲) نمره سینده «گوز قویان» امضالی اوزون اوزادی بیر نیچه بوش و اساسسیز سوزلر ایله دولی مقاله‌ده گویا گوز قویان یولداش بیر صیرا نقصانلار گوسترمك ایسته‌میشدر.

یولداش گوستریرکه گویا یاسار کیچر کندلرینده علف قیتلیغی اولدوغی **ایچون داملاری سوکوب قامیشلارینی مالارا ویرمشلر.** علاوه مالارینڭ آجلیقدان تلف اولماسینی‌دا گوسترمیشدر. دیمك اولارکه علف قیتلیغیندان بیر دانه‌ده اولسون مال ئولمه‌میشدر. و ها ایله‌ده علف قیتلیغی ایچون دام سوکولمه‌سی **یوسبوتون یالاندر. علف قیتلیغی ایچون شورا اداره‌لری طرفندن ئولچولر کوتورولمه‌میشدر.** دیمك اولارکه مخبر **ناحیه و کندلرده قاماپا نیا آپاران یولداشلاری و قضا اجرائیه قومیته‌سینڭ** مجبوری قرارندان خبری یوقدر.

ناحیه‌ده فرقه ایشلری ضعیف اولوب قومسومول اوزرینه رهبرلیك اولمادیغندان اوروج دوتوب نماز قیلیرلار. ظن ایدیرسه‌م مخبر ناحیه فرقه تشکیلاتینڭ آدرەسینه بهتان و یاراماز سوزلر یازماق ایسته‌میشدر. جسارت ایله دیمك اولارکه نه اینکه قومسومول حتی بی طرف کندلیلرینڭ چوقلاری نماز نه اولوب و اوتون قیلنماسنی بیلمیرلر.

یاشی کیچمیش قومسومولارینڭ فرقه‌یه آلنماسی حقنده بو سنه اویله قومسومولاردان اون نفردن زیاده فرقه صیرالارینا آلنمشدر. قالمشلاری ایچون لازمی ئولچولر گوتورولموشدر. بوراسینی‌دا یولداش مخبر بیلمه‌لی‌درکه هر جوره قومسومولی فرقه صیراسینا آلماقه مجبوری دگلدر.

مخبر گوستریرکه سویوقون شدتیندن فرقه تعلیماتچی‌سی کندلره چیقا بیلمه‌یور. فرقه تعلیماتچی‌سی دال با دال ایکی گون یوش دایاندیغی یری گوسترمه‌منی رجا ایدیرم (سیاسی سیار مکتبنده درس کیجه کندن باشقا)

گویا قارا ایمان حلمی مکتبی قویوب گیتدیگی ایچون معارف شعبه‌سی هیچ بیر ئولچو گوتورمه‌میشدر. علم نیجه‌که فرقه‌چی لازمی اداره طرفندن لازمی ئولچولر گوتورولموشدر. معارف شعبه‌سی ایسه براقلان گونلرڭ حقینی ساخلامیشدر.

فرقه تعلیماتچی‌سی پیس یوخو کوردوگو ایچون آیونه ایشلریندن ال چکمیشدر. حالبوکه اوز طرفمدن (۱۱۰) قدر غزته‌یه آبونا یازدیریشام. غزته خیردا اولدوغی ایچون بونلار ایله کفایتنیب و مخبر یولداشڭ ویردیگی اساسسیز معلوماتلارا قارشی اوز اعتراضیمی بیلدیرمك ایله برابر مخبری حق محاکمه‌سی قارشوسیندا مسئولیته جلب ایدیرم.

یاسار کیچر فرقه تعلیماتچی‌سی:

صفر حسین زاده

داملارڭ سوکولمه‌سی، مالارا قامیش ویرلمه‌سی قیتلیك شدتلی اولماسندان، قومسومولارڭ ایچنده سیاسی سواد تربیه‌سی اولمادیغندان موهومات دالنجه گیدنلری اوروج نماز قیلدقلاری ساتولماری حقنده مخبر یولداش طرفندن ۱۳۲ نومروده ویریلن معلوماتڭ اساسلی اولدیغینا دائر اداره‌مزده حقیقی فاقلار واردر.

مسئله قضا فرقه قومیته‌سنه گوندریلمشدر. مخبرڭ محکمه‌یه ویریلمه‌سی قضا فرقه قومیته‌سینڭ ویره‌جکی جوابدان سوڭرا حل ایدیله‌جکدر.

اداره

اعلان

ایروان ۷ سنه‌لیك تورك مکتبنده بازار گونی آقشام ساعت آلتیدا پئونر و بئونرقالارڭ آتالارینڭ عمومی اجلاسی اولاجاغندان بوتون آتالارڭ گلمه‌لری آرزو اولونور.

قضا پئونرلر بیوروسی.

مدیر مسئول م. حسین‌اوف

Butun elqələrin proletarları birləʒiniz!

Abynə kijmətləri:
1 illiɋi . . . . 2 manat
6 Ajlıɋı . . . . 1 manat
3 Ajlıɋı . . . . 60 kəpəq

Адрес Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

№ 27(127)

10 MAJ 1928-nci il.

Zənqi gəzetəsi

həftədə iqi dəfə' çıkır.

Jaʒasın iʒçi qəntli ittifakı

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANI, QƏNDLI GƏZETƏSIDUR.

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

3-nci il dəvami

QƏNTƏ MOSIMI TƏTILLƏR DOLA JISI ILƏ ɊEDƏNLƏR!

Necəqi ʒəhərdə ejlədə qəntdə hər zəhmət mosim dorəsinə ɋərə aparılır, həmin dorələr əhali qitləsinin vəzijjəti ilə baglı dırlar. Bejlə bir dovrəjə jaklaʒmakdajız, jakın zəmanlarda Ermənistanda iʒçilərin kommynist darulfinynların və məqtəb tələbələrinin tə'til zəmanı olacak dır, onlar istirahət etməq uçun qəndə ɋedəcəqlər.

Xsysi ilə iʒçilər qi fabrikada Bejn əl miləl tərbijjəsi almıʒlar dır ez t'ətili movsimi ərzində butun eɋrəndiqlərini qənt qitləsinə eɋrətməlidir.

Onlar ez tə'tilləri ərzində eɋrəndiqlərini kolyçomakların milli təfqyrəsinə karʒı iʒlətməlidirlər, ...ansıları qi ɋyja „Milli mənafeji" ...udafiə etməq bəhanəsi ilə qənt... əqsi ʒyra çıkıʒlar və məsələ... mejdana kojyrlar, onlar ancak ... və ez siniflərinin mənafeji ...un dir.

Maj tə'tilinə ɋedənlərin qəntdə ...ʒ məsələsi qəndin səjasi-məarif ...bijjəsi olmalı, onlar cari səjasət ...ində menʒevizmin və musava...min astarını açmalı və onların byrʒyazija aɋəntləri oldygyny mejdana kojmalıdırlar.

Qitlə arasında onların heç bir etibarı olmadıgından ancak avantyralar ilə məʒgyl dyrlar.

Həmin o əqsi inklabçı təʒqilatlar imperjalistlərin, xsysi ilə inqiltərənin aɋəntləri oldygyny qəndin ɋeniʒ qitləsinə anlatmalı dırlar.

Tə'tilə ɋedənlərin uçuncu məsələsi qəntdə qənt ʒyralarının seksialarında, kooperatifdə, qənylly ʒirqətlərdə, qənt muxbirləri arasında zəhmət aparmak olmalıdır.

Və harada o qibilər jokdyr orada təʒqil etməɋə çalıʒmalı çunqu xırda millətlər arasında təʒqilatçıja çok bejuq ehtijac var dır.

Onların derduncu məsələsi ana dilində qitablar ələ ɋətirməq və qəntdə jajmak olacak dır, by cur qitabları kəza komitələrində və mərqəzi komitənin təbligat ʒebəsində bylmak mumqun dir.

Butun by mə'arif mədənijjət zəhmətləri ifa edəndə onlar ɋedəcəqləri qəndin tələblərini hesaba almalı dırlar.

Ərəb Ʒəmilof

Mədəni inklab cəbhəsində

Zənqi basar nahijjəsində mə... məarif iʒləri ɋet-ɋedə canlan...dadır; By canlanma 26-ncı ... nahijjə icraijjə komitəsi sədr...ə təjin olynmyʒ joldaʒ Myʒı... çalıʒması sajəsində olmyʒdyr. Çunqu by 2 ilin ərzində na...hin bir çok qəntlərində jeni ...əblər açılmakla jeni binalar hazırlanmıʒdır.

By məqtəblərdən ən ɋezə...nı nahijjənin Xaçaparak qən... açılmıʒ 7 illiq məqtəblə by ... 1-də təməli kojylan kızlar ...bi dir.

By məqtəbi cəmaət joldaʒ Myʒijefin 2 illiq ciddi zəhmətini nəzərə alarak onyn adı ilə adlandırılmasına kərar verdi.

By məqtəbin ibtidaji təʒqilindən by ɋunə kədər muəllimə joldaʒ Məsymə Abbasova ciddi fəalijjətdə bylyndygyndan qəntli kızlarını məqtəbə cəlb etməjə muvəffək olmyʒdyr.

Əɋər butun qəntli kızlarının məqtəbə alınması uçun lazımı vasitələr ələ alınərsa bejuq muvəfəkijjətlər olacagına ʒubhə olamaz.

Əqbər Həsənof

...RDƏRABAD PAMBYK ƷIRQƏTI NIN IƷLƏRI CANLIDIR!

...ərabad pambyk kooperatifi ... 1926-ncı ildə 30 nəfər uz...n təʒqil olynmyʒ idi qi byn...1 nəfəri kommynist ɋənc...akının uzvulərindən idi, ʒir...ni təʒqil olyndygy vəkt ...on" adında bir traktor ala...jatini 18 manatla ez uzv... topraklarını ʒym etməɋə ...

...r muddətdə uzvlərin mık...5 nəfərə çatdı qi ondan ...irqət uzv jazmagı muvə...ətdə tə'til etməjə məcbyr ...unqu bir traktor ilə artık ... topraklarını ʒym və on...ət verəbilmijəcəqdi.

...ncı ilin jaz mosimində "Fortzon" traktorda ələ ...ndan sonra ʒirqət qən...ykçılarına kredi verməq ...ijjətlə pambykçılık iʒlə...ilini də ez uzərinə ala...in xərclərini edəməqdən ...ənistan pambyk komitəsindən hər bir pyt çiɋitli pambyk uçun 8 kəpeq artık muqafat alırdı.

Qəntlilər ʒirqətin muvəffəkijjətini ɋerərəq ona jaklaʒmaga və uzv jazılarak ɋedəq bir muddətdə uzvulərin mikdarı 324 nəfərə çatdı.

1827-nci ildə ʒirqət 923 desjatin pambyk əqini təʒqil edərəq by barədə pambykçılara 80,688 manat 76 kəpeq kredi vermiʒ dir.

Həmin əqinlərdən pambyk komitesinə 224,568 manat 50 kəpeq kijmətində 742,384 qilo çiɋitli pambyk təslim etmiʒ dir.

Byndan baʒka məhsylyn 10-15 faizi də kar altında kalmıʒ dır, by il ʒirqətin traktorları ilə 697 desjatin uzvulərin və 328 desjatin uzv olmyjan pambykçıların jerləri ʒym edilmiʒ dir, uzvulərin topragı desjatini 18 və uzv olmyjanlarınqi isə 22 manata ʒym edilmiʒ dir.

Ʒirqət uzvulərinin mıkdarı 1 janvara cən 600-ə çatmıʒ dır, onlardan 360-ı joksyl, 300-u ortabab və 40-i ortadan jykarı təsərrufatçılar dır,

Uzvulərdən 165-i turqlər dir, uzvulər arasında kolyçomaklar jok dyr, ʒirqətin by il 6519 manat pyly var dır, ondan 978 manatı joksylları uzv jazmak fondyna həsr edilmiʒ dir.

Ʒirqət çalıʒmalı dır qi uzvulərin mıkdarını çoxaltmakla bynların əqsərisini joksyl və ortabab qəntliləri çoxaltmakla kommynist ɋənclər ittifakı uzvulərinin mikdarını artırmak kadınları və batrakları kooperatifləʒdirməjə xsysi dikkət jetirməq, jeni traktorlar ələ ɋətirməq, və baʒlıça ʒej traktor zəhmətlərini muntəzəm əsaslar uzərinə kyrmak, necə qi onların zəhmətlərini, ejlədə boʒ kalan ɋunləri, onyn səbəblərini ɋələcəqdə rəf etməq uçun hesaba almak, agrokyltyr zəhmətləri uzərinə dikkət etməq, cərɋə əqini sahəsini artırmak, ɋubrə və ezɋə topragı kyvvətləndirəcəq maddələri jajmak, və dikkət etməq qi ʒirqətin butun uzvuləri birinci nobədə "Çor" naxoʒlygy ələhində mubarizə etsinlər.

Joksylları uzv jazmak fondyna həsr olynan 978 manatı imdidən məksədinə xərc etməli qi joksyl qəntlilərin kooperatifləʒdirməsi iʒi təzliqlə iləri ɋetsin.

Smiçka

Hərbi dərnəɋin iʒləri Aksajır

Uç ajdan fəzlə durqi Iravan turq texnikymy nəzdində hərbi dərnəq təʒqil olynmyʒ dyr. Əvvəlləri L. K. Ɋ. I.nın uzvulərindən baʒka məqtəb daxilində bylynan bitərəf ɋənclər dəxi iʒtiraq edərəq hərbi məlymatlarını artırırlardı.

Fəket nədənsə ɋet-ɋedə dərnəɋin iʒləri zəjifləjərəq təmamilə fə'alijjətini itirmiʒ dir.

Dərnəqdə aj jarımdan artık dır qi hərbi tə'lim olmyr. Hərbi dərnəqlərin əhəmmijjət və mahijjətini nəzərə alarak jerli ezəq bijyrosinin və kəza ɋenclər komitəsinin ciddi təʒəbbusatda bylynmaları ɋezlənilir.

Iqi Muxbur

Traktor joly jokdyr

Baʒ nyraʒın dairəsinin "Zivə" qənt cəmaətnin "Agalık" ɋevʒəni 200 desjatindən zijadə oldygy halda tə'suflər olsynqi traktor və araba joly jokdyr.

O dur qi qəntlilər həman topragı qəhnə xıʒ və kolyçomakların hejvanları ilə desjatini 20 manata ʒymlajırlar.

Odurqi qənt joksylları varlıların nifyzi altına duʒurlər, dəfatla cəmaət tərəfindən lazımı jerlərə muraciat edilib isədə imdijə kədər bir nəticə əldə edilməmiʒ dir.

By barədə Naxçıvan xəlk toprak komsarlıgının nəzər dikkətini cəlb edərəq lazımı elçulər ɋəturməsini arzy ediriq.

Məhzyn

Kəza muxbirlərimizə cəvab və məsləhətlərimiz

Qilanlı qəndində Baba Husejin Zadəjə, bir maj həkkində jazdıgınız ʒejir zəjif oldygyndan ɋetmədi, nahijjənizdə jaz əqinlərinin ɋedisatından, qəntlilərin dərt və ehtijaclarından jazsanız dərc ediriz.

Kəmərlidə Məhəmməd Əli Qazımofa və Husejin Sulejman oglynə, jazdıgınız xəbərlər okynaklı olmadıgından ɋetmədi, həmiʒə mə'lymat jazırqən qagızın bir juzundə sıraları aralı və okynaklı jazınız.

Naxçıvanda "H" imzalı joldaʒa, tjatro və aprel həkkində jazdıgınız məqtyblar dərc edilməli, muvəfəkijjət və noksanlardan, qəntlilərin dərt və ehtijaclarından jazınız.

Əzizbəɋof namına 7 sənəliq məqtəb

Eçmiadzin kəzasının Zənqi Basar nahijjəsinin by il bir çok qəntlərində jeni məqtəblər açıldıgı qibi bir neçə jeni məqtəb binaların dəxi təməli kojylmyʒ dır.

O cumlədən bir maj munasibəti ilə nahijjə icraijjə, komitəsinin ciddi təʒəbbusatı sajəsində nahijjənin Ʒəllu Mehmandar qəndində qi qəhnə məqtəb jerinə Baqı kommynarlarından joldaʒ Əzizbəɋof namına nahijjədə 2-nci bir jeddi sənəliq məqtəb təməli kojyldy.

Kasım Əlijof

Ixtijarsız ɋetdiqləri uçun

Kırmızı qənt nahijjəsinin Ardanıʒ qəndindən 2 nəfər hərif Basar Qeçər nahijjəsinin qəntlilərindən bir nəfər hərif birləʒərəq anadan olandan elənə kədər kazandıkları paraları toplajıb qeçən aj var joxlarını sərf edib Qərbəlajə zijarətə ɋetmiʒlər dir.

Həriflər ɋedən vəktdə heç bir idarədən vəsikə almıjarak kaçak ɋetmiʒlər, Qərbəladan kajıdan zəmanda arajıʒ əsnasında Azarbajcanda həriflər dytylyb butun gejri vəsikələri ilə birliqdə Kırmızı qənt nahijjə xəlk məhqəməsinə ɋendərmiʒlər dir.

Aprel ajının 20-sində Kırmızı qənt nahijjə xəlk məhqəməsi məzqyrların iʒinə bakıb hərəsinə 50 manat cəzaji nəkdijə qəsdilər.

Və aidi uzrə kərarın bir syrəti Basar Qeçər xəlk məhqəməsinə ɋendəriləcəq dir.

Fiqirci

Təshih

Bejuq Vedi komsomolları həkkində jazdıgım mə'lymatda səhvən joldaʒ Abbas Məhəmməd Əlijefin də adı jazılmıʒ dı təshih edirəm.

Kırakdan baxan

Gəzetəmizin 24 nci nomrəsinin jeni əlifba sutynynda "Zənqi basarda komsomol iʒləri" sərlohəli məkalədə jazılanların səslərinin alındıgı jazılmıʒ o adamların səsləri alınmamıʒ dır və Əhməd adı, Əhəd okynmalı dır.

Idarə

"AZIM" IMZALI JOLDAƷA CƏVAB

"Zənqi gəzetəsinin" 124-nci nomrəsində Xaçaparak qənt L. K. Ɋ. ittifakı barəsində jazılan məkalədə ɋyja qasıb və ortababIar hesabına bir çok qənt kylak balaları komsomola daxil olyblar.

O cumlədən məni daxi kylak hesab etmiʒ dir.

1) Mən Cabbar Həsən ogly Ʒyra hequməti kyrylandan imdijə kədər heç bir vasitə və ad ilə məhqəmə və jaxyd milis idarəsinə çagırılmamıʒam və səsdən məhrym edilməmiʒəm.

2) Ʒyra kyrylyʒyna və məarif xəttinə dogry syrətdə çalıʒıb kyvvəmə ɋərə məarifə jardım etməqlə Nərimanof məqtəbinin binası tiqilməsinə qəntdə birinci dəfə olarak maddi və mə'nəvi jardımda bylyndygymy və bynynla bərabər qənt təsərrufat istiqraz bilətinin qəntlilər arasında jajılmasına Zənqi basar daxilində birinci jer dytmagımı nahijjə və qənt ʒyraları təsdik edirlər.

"Azim" imzalı joldaʒ ɋestərir qi mənim dinqi dəjirman, at, kojyn və camıʒım var dır.

Ancak dinq umymijjətlə məhv olyb dagılıb dır, dəjirman isə bus butun xaraba halında dır.

Kojyn məsələsinə ɋəlincə 9 nəfərdən ibarət olan bir qulfətin iʒli jəni bir mən olyb bizim 38 kojynymyz ola-ola kyjynyn sajını 100 çatdırmak dogry olmamakla hətda xata dır.

Ʒyra hequməti heç bir vəkt məni kylak hesab etməmiʒ dir, qəndin butun ictimaji təʒqilatlarında aktiv syrət ilə çalıʒıram.

3) Oglym Həsən 26-ncı ilin əvvəllərində komsomol sırasına ɋirdiɋi və oglym Əqbər 25-nci ildə texnikomda oxydygy halda joldaʒ "Azim"in imdijə dəq jatdıgı zənnimcə ʒyra hequməti karʒısında bejuq bir təksir japmıʒ dır qi, imdijə dəq mə'lymat verməjib dir.

Ancak məkalənin jazılmagı ʒəxsi ɋərəzliq ilə və jaxydda ezɋənin əlində alət olyb by məkaləni jazmaga məcbyr olyb dyr.

Qəntliləri ʒyra mətbyatından iʒɋələndirməq ilə və ʒyra kyrylyʒyndan sovydan adamların həkkində əlakədar idarələrin tərəfindən lazımı elçulər ɋəturulməsini arzy edirəm.

Cabbar Hasan Ogly

Həmin mə'lymat nahijjə icraijjə komitəsi və qənt ʒyrası tərəfindən təsdiq edilmiʒ və lazımı ʒəhadətnamə idarəmizə verilmiʒ dir.

Idarə

Kazakda "Zəlzələ" imzalı muxburə!

„Acı Ɋuluʒlər" sərlohəli filjatonynyz təhkikat uçun kəza məarif ʒebəsinə ɋendərildi.

Mə'syl-mudir M. Husejnof

Ր. Ձ. Գ.

Ermənistan Poligraf trestinin iqinci mətbə'əsində çap olyndı

Ցերեան